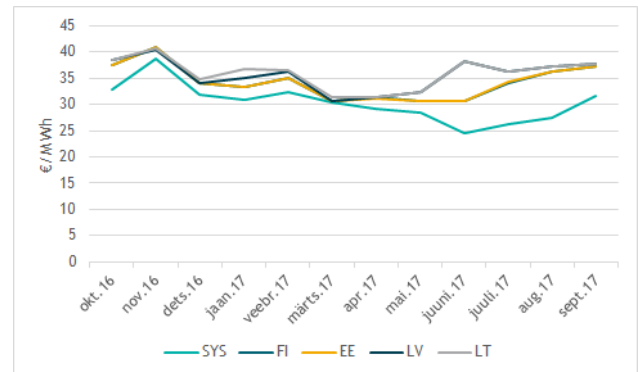

Energiaturud - 2017 september

20.10.2017

- Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli septembris 37,27 €/MWh; süsteemihind oli 31,59 €/MWh;
- Eesti hind oli Soome hinnaga võrdne, Läti hind oli Eesti hinnast 0,42 euro võrra kõrgem (MWh kohta);
- Leedust Eestisse imporditud gaasi osakaal oli 18,3%;
- Leedus gaasibörsil GET Baltic Eesti hinnapiirkonnas septembris maagaasiga ei kaubeldud, "Baltic Gas Spot Index (BGSII)" kerkis 2% võrra tasemele 17,25 €/MWh;
- Alates 3.10.2017 on gaasibörsil GET Baltic võimalik kaubelda eelmise gaaspäeva tootega;
- Septembris lõppes avalik konsultatsioon elektrienergia bilansilepingu tüüptingimuste ja elektrisüsteemi bilansi tagamise eeskirjade kohta ([link](#)).

Viimase 12 kuu keskmised hinnad

September 2017 (€/MWh)	Min tunnihind	Keskmine hind	Max tunnihind
NP Süsteem	20,87	31,59	39,94
NP Soome	24,21	37,27	80,43
NP Eesti	24,21	37,27	80,43
NP Läti	24,21	37,69	80,43
NP Leedu	24,21	37,79	80,43

Energiahinnad

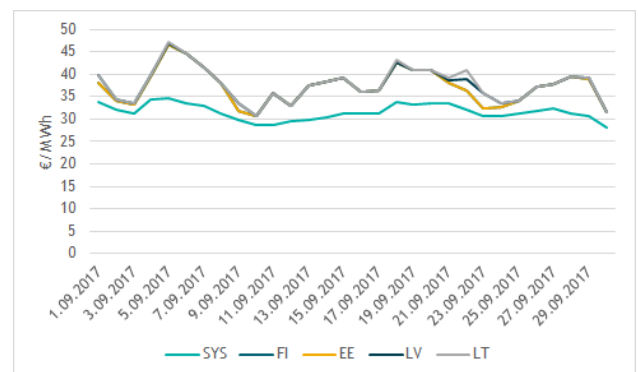
Elektri börsihinnad

Elektribörs		Keskmine hind (€/MWh)		
		2017 sept.	2017 aug.	2016 sept.
Nord Pool (SYS)		31,59	27,58	25,19
EPEX* (base/ peak)	ELIX	31,66/ 34,80	27,74/ 28,87	30,03/ 32,31
	PHELIX	34,35/ 37,39	30,85/ 32,08	30,19/ 32,73
	France	36,96/ 40,27	32,01/ 33,84	37,19/ 40,79

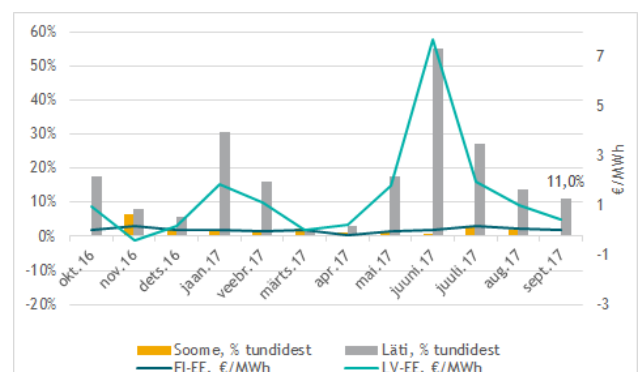
* EPEX - European Power Exchange

Põhjamaade elektribörsi Nord Pool (NP) septembri hinnad kasvasid kuises võrdluses kõikides hinnapiirkondades. Suurim oli hinnatõus Norra hinnapiirkondades, väiksem Baltikumis. Eesti piirkonna hind kerkis võrreldes augustiga 2,6%. Hinda kujundavatest teguritest on ülevaade **Error! Reference source not found.** all.

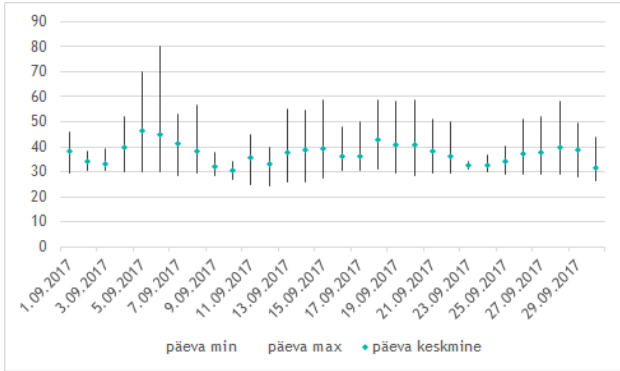
NP hinna- piirkond	Keskmine hind (€/MWh)		
	2017 september	2017 august	2016 september
Eesti	37,27	36,34	32,40
Läti	37,69	37,33	34,03
Leedu	37,79	37,30	34,03
Soome	37,27	36,28	32,52

NP päeva keskmised hinnad 2017. aasta septembris

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva hindade erinevus Soome ja Lätiga võrreldes

NP Eesti hinnapiirkonna hindade volatiilsus septembris 2017

51% Nord Pool Eesti hinnapiirkonna septembri järgmise päeva tunnihindadest jäid alla 35 €/MWh. Suurim päevasisene hindade erinevus oli 6. septembril, mil päeva miinimum- ja maksimumhind erinesid 50,46 euro võrra MWh kohta.

Maagaasi hulgituru hind

Alates 2017. a juulist käivitus Leedu GET Baltic gaasibörsil kauplemine Eesti piirkonnas, kus gaasi hind piiriülestes tehingutes sisaldab ka ülekandevõimsuse hinda (kaudne ehk *implicit* oksjon). Septembris sarnaselt augustile ühtegi tehingut Eesti hinnapiirkonnas ei tehtud. Info Balti riikide ühtse gaasituru tehingute kohta on kättesaadav GET Balticu [koduleheküljel](#).

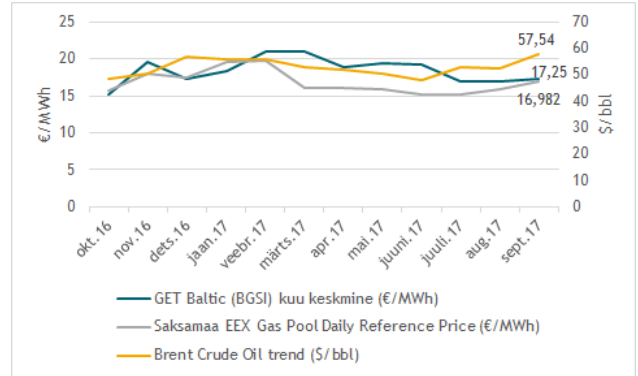
Kuigi Eesti gaasisüsteem ei ole võrgu kaudu ühendatud Soome ega Kesk-Euroopa gaasivõrguga, toome võrdluse huvides ära ka naaberturgude hinnainfo.

September 2017 (€/MWh)		Keskmine hind	Kuine muutus	Min hind	Max hind
GET Baltic	BGSI*	17,25	1,9%	16,90	17,93
	Estonia	-	-	-	-
	Latvia	17,29	0,4%	17,21	17,93
	Lithuania	17,24	2,0%	16,90	17,60
Soome Kaasupörssi**		20,31	-0,2%	17,55	21,42
GASPOOL***		16,98	7,0%	16,32	17,83

* BGSI - Baltic Gas Spot Index

** Võrdluse huvides teisendatud ülemisele kütteväärtusele: Eestis ja Leedus kasutatakse gaasi ostu-müügi lepingutes ülemist kütteväärtust, Soome gaasibörsil aga alumist kütteväärtust. Kuna alumise ja ülemise kütteväärtuse vahe on keskmiselt 10%, on hindade võrdlemiseks Kaasupörssi hindu korregeeritud 10% võrra.

*** Järgmise päeva tehingud, min ja max hind referentshinnal alusel

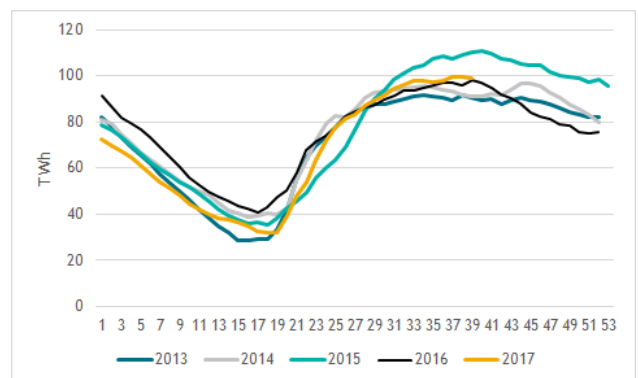
Viimase 12 kuu keskmised maagaasi hulgituru hinnad (al. 2017. a juulist BGSI)

Energiahindade mõjurid

Olulisemad energiahindade mõjurid:

- veeolud Põhjamaade hüdroreservuaarides ja Läti Daugava jões - mõju Baltikumi elektri börsihinnale;
- CO₂ emissioonikvootide hinnad - mõju elektri hulgituruhindadele läbi elektritootmiseks kasutatavate CO₂-mahukate kütuste kasutamise kulu;
- kütuste maailmaturu hinnad - mõju maagaasi hinnale, kuna paljud maagaasi lepingud ning sealhulgas ka Eesti Gaasi poolt Gazpromilt ostetava maagaasi leping seob ostuhinna maailmaturu kerge kütteõli (Gasoil 0,1%) ja raske kütteõli (FuelOil 1,0%) viimase üheksa kuu keskmise hinnaga;
- euro ja dollari kurss - kuna kütuste hinnad maailmaturul määratakse USA dollarites, mõjutab maagaasi impordihinda ka euro ja USD kurss - dollari tugevnemine muudab kütuse kallimaks.

Põhjamaade veeolud on tavapärasel - Norra, Rootsi ja Soome hüdroreservuaaride täituvus oli septembri lõpus ca 81,4% tasemel maksimaalsest (100% 02.01.2012 121 429 GWh), mis on eelnevate aastate keskmisel tasemel.

Hüdroreservuaaride täituvus Põhjamaades 2013-2017

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	September 2017	August 2017
CO ₂ emissioonikvootide hind (min ... max €/t)	5,82 ... 7,274	5,26 ... 6,09
€/€ kurss kuu viimasel pangapäeval	1,1806	1,1825

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	September 2017	August 2017
Raske kütteõli - FuelOil 1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	292,07	286,77
Kerge kütteõli - Gasoil 0,1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	457,92	452,71
Toornafta hind (Brent) (\$/bbl) kuu lõpu seis	57,54	52,38

Võimsusvood

Elektrienergia järgmise päeva kaubanduslikud vood

Sept. 2017*	Võimsusvoog, tunde	Turule antud võimsusest kasutatud	100% turule antud võimsusest kasutuses, tunde	Pudelikael ELBAS kauplemise järel, tunde
EE>FI	121/720 (243/744)	2,3% (8,1%)	0/720 (0/744)	0/720 (0/744)
FI>EE	384/720 (414/744)	15,0% (20,5%)	0/720 (11/744)	0/720 (15/744)
EE>LV	683/720 (719/744)	49,8% (55,7%)	83/720 (118/744)	58/720 (75/744)
LV>EE	18/720 (16/744)	0,5% (0,2%)	0/720 (0/744)	0/720 (0/744)

* Võrdlus eelmise kuuga

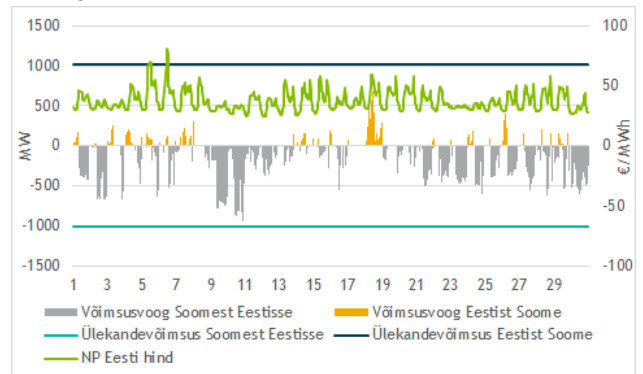
Sept. 2017*	Piirang, tunde	Pudelikaela tunnid normaalrežiimil**	Rampimise piirang, tunde***
EE>FI	0/720 (17/744)	0/720 (0/744)	2/720 (2/744)
FI>EE	0/720 (0/744)	0/720 (15/744)	
EE>LV	712/720 (724/744)	0/720 (0/744)	-
LV>EE	587/720 (155/744)	0/720 (0/744)	

* Võrdlus eelmise kuuga

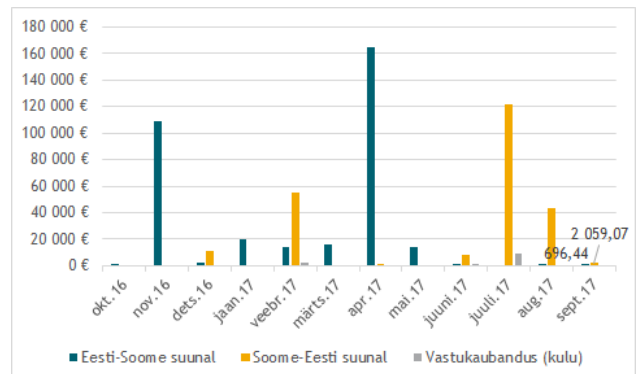
** Normaalrežiimiks loetakse aega, mil elektrisüsteemis ei toimunud hooldus- või remonttöid

*** Alalisvoolühenduste rampimise piirang tähendab, et kõiki turutehinguid ei olnud võimalik täita, sest võimsusvoog EstLinkidel ei tohi muutuda üle 600 MW tunnis. Tegemist ei ole EstLinkidest tingitud tehnilise piiranguga, piirang on vajalik Põhjamaade sünkronala elektrisüsteemide töökindla talitluse tagamiseks.

Eesti-Soome

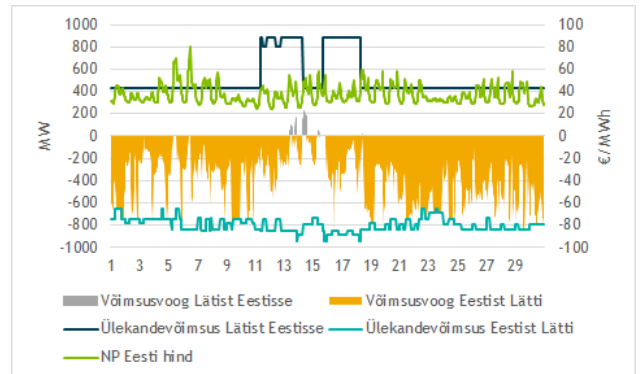

NP Eesti ja NP Soome vahelised võimsusvood 2017. a septembris

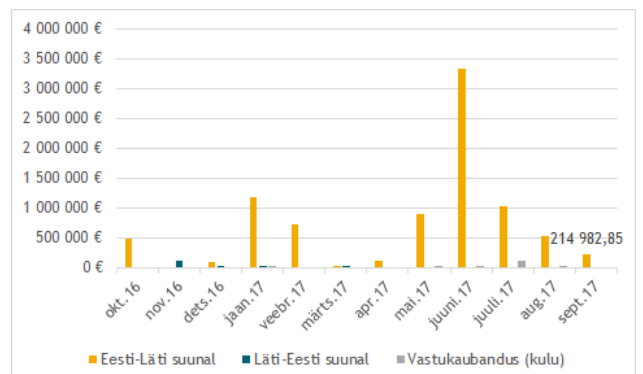

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse jaotamise tulu ja vastukaubanduse kulu EstLink kaablite omanikele

Eesti-Läti

NP Eesti ja NP Läti vahelised võimsusvood 2017. a septembris

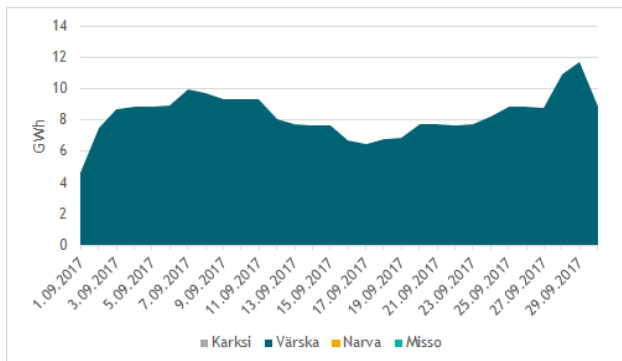

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse tulu ja vastukaubanduse kulu Eesti-Läti piiril

Gaasivood

Sept. 2017	Tehniline läbilaskevõime (GWh/päev)		Tipukoormus (GWh/päev)	Kogus (GWh)
	Max rõhul	Tegelik		
Karksi	73,5	9,4	0	0,0
Värskas	42,0	15,4	11,7	250,2
Narva	31,5	13,0	0	0,0

Septembris toimus Eesti gaasivarustus Värskas gaasimõõtejaama (GMJ) kaudu. Kuu lõikes jäi gaasivoo Eesti süsteemi päevas 4,6 ja 11,7 GWh vahele.

Füüsiline gaasivoo Eesti gaasisüsteemi piiripunktides 2017. aasta septembris

Septembris teostati isolatsioonitöid Vireši - Tallinn DN 700 torustiku lõikudel Puiatu LKS-Navesti LKS ja Lokuta LKS-Rapla LKS. Sama torustiku lõikudel Karksi GMJ/LKS-Õisu LKS ja Rapla LKS-Kohila LKS alustati samuti isolatsioonitöödega, mis lõpetatakse oktoobris.

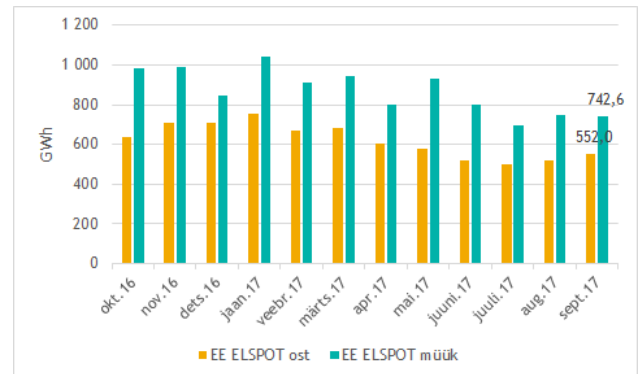
Hooldustöödega seoses oli piiratud ülekandevõimsus kõigis kolmes sisendpunktis, kuid võimsuse puudujääki ei tekkinud. Süsteemihaldur tagas kõik turuosaliste soovitud tärned.

Septembris jaotas Elering võimsust järgnevalt:

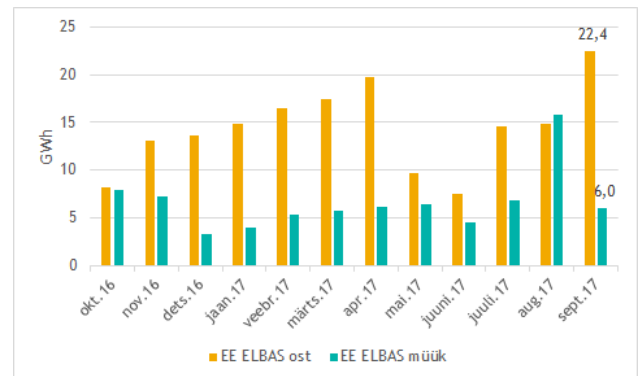
Asjaomane punkt	Järgmise päeva kindel võimsus (MWh/d)	Päevasisene kindel võimsus (MWh/d)
Karksi sissevool	30	0
Karksi sissevool <i>implicit</i> meetodil	0	-
Värskas sissevool	217 649	33
Misso sissevool	39	2

Energiakogused

Elektri kaubanduslikud kogused

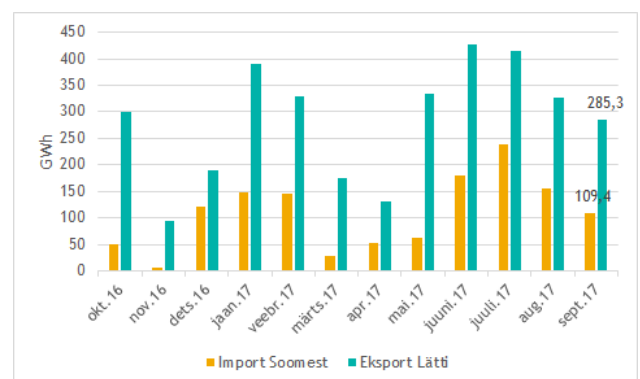

Viimase 12 kuu NP järgmise päeva (ELSPOT) Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdnud kogused

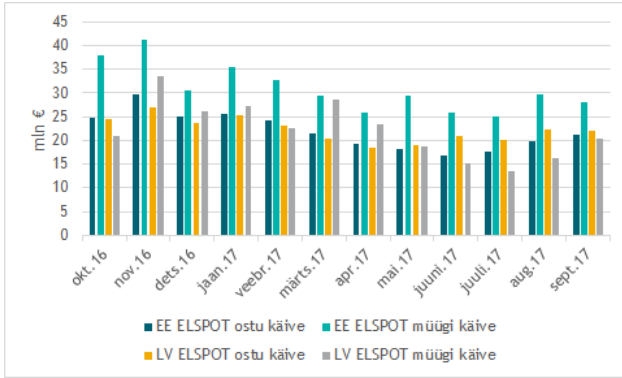
Viimase 12 kuu NP päevasele turul (ELBAS) kaubeldud kogused

Eesti turuosalised ostsid septembris siseriiklikuks tarbimiseks elektrit järgmise päeva (ELSPOT) ja päevasiseselt (ELBAS) turult kokku 91,8% ulatuses ehk 574,4 GWh. Eestis toodetud elektrist müüdi järgmise päeva ja päevasisesel turul 93,5% ehk 748,6 GWh.

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu (ELSPOT) import Soomest ja eksport Läti

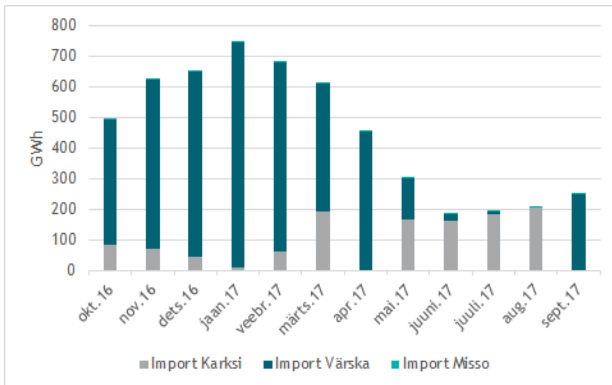
NP Eesti hinnapiirkonna septembri järgmise päeva ostetud koguste käive oli 21,2 mln eurot ja NP Läti piirkonnas 21,9 mln eurot. Müüdnud elektrienergia käive oli Eesti hinnapiirkonnas 28,1 mln eurot ja Läti hinnapiirkonnas 20,3 mln eurot.

Viimase 12 kuu NP Eesti ja NP Läti hinnapiirkondades ostetud ja müüdid koguste käive

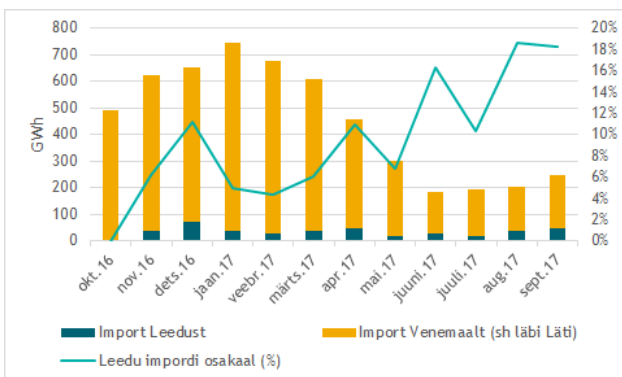
Maagaasi import

Septembris imporditi maagaasi Eestisse 250,3 GWh. Augustiga võrreldes on seda 22,8% rohkem ning 2016. a septembriga võrreldes 19,3% rohkem. Enamik gaasist imporditi Värska GMJ kaudu.

Viimase 12 kuu jooksul Eestisse imporditud maagaasi kogused

Bilansiplaanide järgi importisid bilansihaldurid septembris gaasi Karksi, Värska ja Misso piiripunktide kaudu. Leedust pärineva impordi hinnanguline osakaal oli 18,3%.

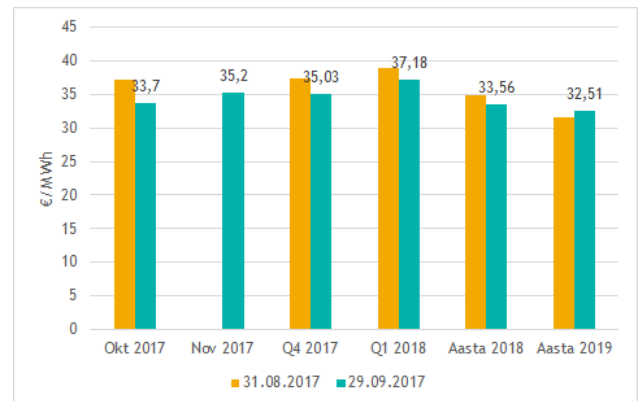
Viimase 12 kuu Leedust ja Venemaalt Eestisse imporditud maagaasi osakaalud

Maagaasi kütteväärtus

	Sept. 2017	August 2017
Wobbe arv (kWh/m ³)	13,81	13,79
Alumine kütteväärtus (kWh/m ³)	9,461	9,422
Ülemine kütteväärtus (kWh/m ³)	10,49	10,45

Elektri tulevikutehingud

Nasdaq OMX Commodities 2017. aasta septembri viimase kauplemispäeva (31.08.2017) tulevikutehingute põhjal kujuneb Nord Pool elektribörsi süsteemihinnaks 2017. a oktoobris 27,40 €/MWh. EPAD Tallinn lepingute sulgemishind oli 2017. aasta oktoobri tootel 6,30 €/MWh ehk tehingute põhjal kujuneb oktoobri keskmiseks elektrienergia hinnaks NP Eesti hinnapiirkonnas 33,70 €/MWh (augusti lõpu tehingute põhjal 37,09 €/MWh).

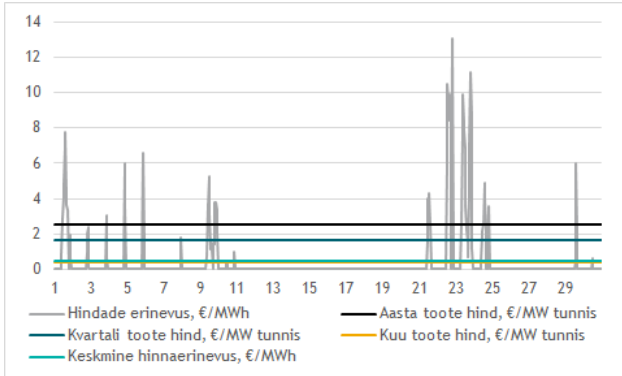
NP EE hinnapiirkonna eeldatav hind Nasdaq OMX tulevikutehingute hindade põhjal

EEX Power Derivatives futuurid, €/MWh	2018. a futuuride baas- ja tipukoormuse tunnihind	
	29.09.2017	31.08.2017
Phelix Power Futures (Saksamaa)	34,85/43,10	33,30/41,33
French Financial Futures (Prantsusmaa)	41,52/54,06	40,20/51,92

Limiteeritud PTR-ide oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja Augstsprieguma tīkls kokkuleppe kohaselt rakendatakse Eesti ja Läti vahelisel piiril osaliselt elektri ülekandevõimsuste limiteeritud otsest jaotusmehhanismi.

Oksjon	Kuup.	Kogus, MW	Hind, €/MW tunnis	Osalejad (edukad/kokku)	Tegelik hinnavahe, €/MWh
Y-2017	21.09.16	300	2,53	9/10	-
Q3-2017	10.05.17	50	1,64	5/8	-
Sept-2017	24.08.17	150	0,40	7/10	0,42

Limiteeritud PTR võrdlus NP Eesti ja Läti hinnapiirkonna hinnaerinevusega 2017. a septembris

Septembris teenisid süsteemihaldurid riskimaandamis-instrumentidelt 496 400 eurot.

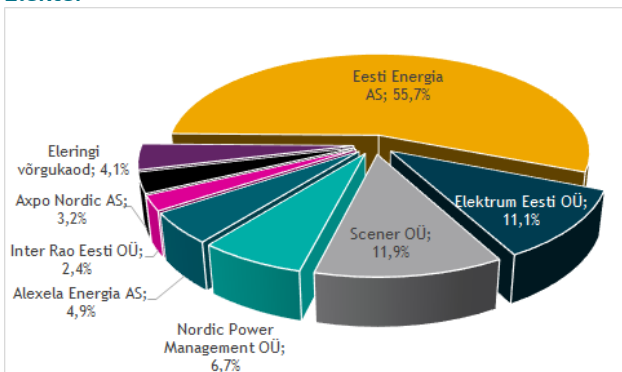
27.09.2017 toimus oksjon oktoobri võimsusele Eesti-Läti piiril. Sel oksjonil osales kokku üheksa turuosalist ja müüdi 140 MW igaks kuu tunniks - võimsus jagunes kaheksa turuosalise vahel. Toote hinnaks kujunes 0,42 €/MW tunni kohta.

Vastavalt süsteemihaldurite vahelisele lepingule korraldab alates 30.11.2016 oksjonid AS "Augstsprieguma tīkls". Täiendav teave oksjoni tulemuste, tingimuste, kalendri ja registreerimisvormi kohta on kättesaadav Eleringi [veebilehel](#) ja AS "Augstsprieguma tīkls" [veebilehel](#).

Bilansihaldurite portfellid

Tabelites on bilansihaldurite portfellide osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansi piirkonnas mõõdetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansiportfellide turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektri ja gaasi müügil lõpptarbijatele, kuna bilansiportfell sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektri- ja gaasikuseid.

Elekter

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahude alusel septembris 2017

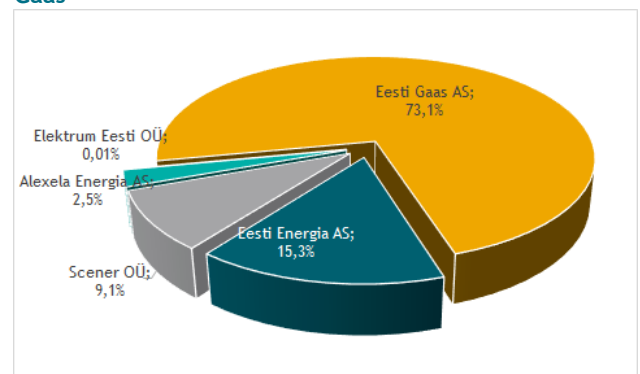
Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad elektri avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Osakaal EES tarbimisest, %	Sept. 2017	August 2017	Juuli 2017
Eesti Energia AS	55,7	57,3	56,6
Elektrum Eesti OÜ	11,1	11,5	11,4
Scener OÜ	11,9	10,0	10,2
Alexela Energia AS	4,9	4,6	4,7
Nordic Power Management OÜ	6,7	6,6	6,6
Axpo Nordic AS	3,2	3,0	2,9
Inter Rao Eesti OÜ	2,4	2,5	2,4
Eleringi võrgukaod	4,1	4,5	5,2

Bilansihaldurite portfellide osakaalud vastavalt tootmismahtudele jagunesid järgnevalt:

Osakaal EES tootmisest, %	Sept. 2017	August 2017	Juuli 2017
Eesti Energia AS	86,2	84,7	84,2
Scener OÜ	7,0	8,4	8,9
Nordic Power Management OÜ	4,8	4,7	4,2
Fortum Eesti AS	1,5	1,5	2,0
Elektrum Eesti OÜ	0,5	0,5	0,5
Alexela Energia AS	0,1	0,1	0,1

Gaas

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahude alusel septembris 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad gaasi avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Osakaal tarbimisest, %	Sept. 2017	August 2017	Juuli 2017
Alexela Energia AS	2,5	2,4	2,3
Baltic Energy Partners OÜ*	0	0	0
Eesti Energia AS	15,3	20,7	20,1
Eesti Gaas AS	73,1	69,1	64,1
Elektrum Eesti OÜ	0,01	0,01	0,01
Scener OÜ	9,1	7,8	13,5
Trafigura Trading (Europe) SARL*	0	0	0

* Lõpptarbijatele gaasi ei müü

Allikad:

Nord Pool, Elering, European Energy Exchange AG (EEX), Nasdaq OMX, Amber Grid, GET Baltic, Kaasupörssi, Platts, Euroopa Keskpank, Bloomberg

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa maagaasi, elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamisega seoses võivad tekkida.